

GŁÓWNY INSPEKTOR PRACY

Roman Giedrojc

Warszawa, 21 czerwca 2017 r.

GNN – 544 – 4001 – 10 – 1 / 17

Pan

Mateusz Morawiecki

Wicepremier

Minister Rozwoju i Finansów

Ministerstwo Rozwoju

Plac Trzech Krzyży 3/5

00-507 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

Do Głównego Inspektoratu Pracy, w dniu 12 czerwca br., wpłynęła wiadomość nadesłana drogą elektroniczną, w sprawie konferencji uzgodnieniowej, zaplanowanej w Ministerstwie Rozwoju na dzień 22 czerwca br.. Spotkanie będzie dotyczyło projektu *ustawy o systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach* (projekt zarejestrowany został pod numerem UC94 w Wykazie Prac Legislacyjnych Prezesa Rady Ministrów).

Włączenie organów Państwowej Inspekcji Pracy do kontroli wyrobów podlegających rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1628 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie wymogów dotyczących wartości granicznych emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz homologacji typu w odniesieniu do silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach, zmieniającemu rozporządzenia (UE) nr 1024/2012 i (UE) nr 167/2013 oraz zmieniającemu i uchylającemu dyrektywę 97/68/WE nie było wcześniej sygnalizowane, konsultowane i uzgadniane z Państwową Inspekcją Pracy i na działania takie nie było zgody Głównego Inspektora Pracy.

Kontrola wyrobów, w szczególności silników spalinowych, w zakresie przepisów dotyczących homologacji typu oraz emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, nie mieści się w kompetencjach organów Państwowej Inspekcji Pracy określonych w ustawie

z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy. W aktualnym stanie prawnym inspektorzy pracy, w zakresie nadzoru rynku, prowadzą nadzór nad wyrobami podlegającymi 11 dyrektywom nowego podejścia. Nasze zadania w przedmiotowym zakresie są sukcesywnie rozszerzane – w ostatnim czasie o nadzór nad wyrobami podlegającymi dyrektywie 2014/28/UE dotyczącej materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

Z całą stanowczością podkreślić należy, że Państwowa Inspekcja Pracy nie posiada kadry przygotowanej do realizacji zadań określonych w projekcie przedmiotowej ustawy. Dodatkowo – nie posiadamy wystarczających środków finansowych umożliwiających nam podejmowanie skutecznych działań w zakresie przewidzianym projektowaną ustawą *o systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach*.

Na przestrzeni ostatnich lat Państwowa Inspekcja Pracy została zobowiązana do sprawowania nadzoru i kontroli zagadnień, które wykraczają poza obszar prawa pracy, określonego ustawą Kodeks pracy i mnóstwem rozporządzeń wykonawczych. Dotyczy to takich kwestii jak kontrola czasu jazdy, czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców, kontrola prowadzenia ewidencji wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w związku z ustawą o emeryturach pomostowych, rozrastające się zadania w obszarze nadzoru rynku, a od stycznia bieżącego roku – kontrola wypłacania minimalnej stawki godzinowej osobom zatrudnionym na podstawie umów cywilnoprawnych. Wyłącznie w ostatnim przypadku PIP, dzięki determinacji kierownictwa urzędu i zrozumieniu Rządu Rzeczypospolitej Polskiej oraz komisji sejmowych i senackich, uzyskała dodatkowe środki budżetowe na zrealizowanie nowego zadania.

Podkreślenia wymaga fakt, że wypełnianie dodatkowych, wymienionych wyżej zadań, odbywa się w okresie zwiększonego zapotrzebowania społecznego na realizację podstawowych celów PIP, określonych ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy. Niewypłacanie wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy, nieprzestrzeganie przepisów o czasie pracy, poziom wypadkowości, to tylko przykładowe problemy rynku pracy, które przede wszystkim powinny być eliminowane za pomocą działań podejmowanych przez inspektorów pracy.

Projektowane w omawianej ustawie nowe zadania dla PIP nie tylko wykraczają poza obszar prawa pracy, ale ich skala w dużej mierze wpłynie na efektywność działania

urzędu. Ograniczonymi zasobami kadrowymi nie da się zrealizować wszystkich zadań, postawionych przed PIP, na akceptowalnym poziomie. Nowe zadania będą oznaczały konieczność zredukowania aktywności inspektorów pracy w obszarach nie mniej ważnych dla gospodarki kraju.

Nałożenie na inspektorów pracy dodatkowych obowiązków spowoduje brak możliwości realizacji ustawowych zadań w dotychczasowym zakresie, w szczególności zmierzających do wyeliminowania realnych zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników oraz pozwalających stać na straży praworządności w stosunkach pracy. Biorąc powyższe pod uwagę należy rozważyć wykreślenie z procedowanego projektu ustawy inspektorów pracy, jako organów kontrolnych w tej części systemu nadzoru rynku, wymienionych w jednostkach redakcyjnych – art. 16 ust. 2 pkt 4 i ust. 3 pkt. 4 oraz art. 27 projektu ustawy *o systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach*.

Wynika to z faktu, że istnieje urząd posiadający w zakresie swojego działania realizację zadań zbieżnych z zapisanymi w projekcie przedmiotowej ustawy, ponieważ zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11 i 14 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 1688 j.t.) do jej zadań należy m.in.: (...)

11) kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku, podlegających ocenie zgodności w zakresie spełniania przez nie zasadniczych lub innych wymagań dotyczących ochrony środowiska; (...)

14) wykonywanie pomiarów wielkości emisji oraz poziomu substancji lub energii występujących w środowisku;

15) prowadzenie badań referencyjnych i porównawczych;

16) prowadzenie interkalibracyjnych porównań międzylaboratoryjnych; (...)

18) wykonywanie innych zadań określonych odrębnymi przepisami.

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi już kontrole spełniania, przez zawierające lotne związki organiczne farby i lakiery, wymagań określonych w *ustawie Prawo ochrony środowiska*. Spaliny silników zasilanych paliwami stałymi i gazowymi zawierają lotne związki organiczne. Zbieżność zadań i możliwości ich realizacji w związku z projektowaną ustawą *o systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach* jest ewidentna.

Uwzględniając fakt, że zadania postawione przed Polską, w związku z przynależnością do struktur europejskich, wymagają zaplanowania i zrealizowania celów określonych w prawodawstwie unijnym. Pomimo obaw o skuteczność i efektywność w nadzorowaniu przestrzegania uprawnień pracowników, wynikających z prawa pracy oraz w nadzorowaniu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wszystkich osób pracujących w naszym kraju, rozważam możliwość włączenia Państwowej Inspekcji Pracy w obszar systemu nadzoru rynku związany z kontrolą spełniania wymogów przez silniki udostępniane na rynku lub kontrolą wykonywania przez podmioty gospodarcze i producentów oryginalnego sprzętu obowiązków określonych w rozporządzeniu 2016/1628 oraz w aktach wykonawczych przyjętych na jego podstawie.

W przypadku obarczenia Państwowej Inspekcji Pracy nowym zadaniem wnoszę o zmianę treści art. 16 ust. 2 pkt. 4 na następującą, zgodną z nomenklaturą, przyjętą w projekcie:

4) inspektorzy pracy – w zakresie silników spalinowych wewnętrznego spalania zamontowanych w maszynach mobilnych nieporuszających się po drogach, użytkowanych przez pracowników podczas pracy.

Projekt ustawy przewiduje nowe obowiązki i zadania dla Okręgowych Inspektorów Pracy i osób wykonujących i nadzorujących czynności kontrolne w zakresie nadzoru rynku. W świetle art. 16 ust. 2 pkt 4 i ust. 3 pkt 4 ww. ustawy wymienieni pracownicy PIP zostali ujęci w katalogu organów tworzących system nadzoru rynku.

Zakresem przedmiotowym kontroli (art. 16 ust. 2 pkt 4 projektu ustawy) prowadzonych przez inspektorów pracy będą objęte silniki spalinowe zamontowane w maszynach użytkowanych przez pracowników podczas pracy (wersja sprzed proponowanej wyżej poprawki). Z uwagi na ilość podmiotów gospodarczych i mnogość różnorodnych maszyn i urządzeń wykorzystywanych w zakładach pracy ilość silników spalinowych podlegających kontroli przewidzianych projektowaną ustawą jest niemożliwa do oszacowania, jednak logika podpowiada, że ich liczba jest znaczna.

Uwzględniając powyższe argumenty konieczne będzie, w przypadku obarczenia PIP nowym zadaniem, wynikającym z projektu ustawy, dokonać zmiany w Ocenie Skutków Regulacji przedmiotowej ustawy. Jeśli Państwowa Inspekcja Pracy ma być zdolna do zrealizowania nowego zadania konieczne jest pozyskanie dodatkowych środków budżetowych, umożliwiających wywiązanie się z ustawowego obowiązku.

Do Oceny Skutków Regulacji w pkt. 4 *Organy Nadzoru Rynku* należy wprowadzić koszty związane z zapewnieniem ludzkich i technicznych możliwości zrealizowania zadania. Ze względu na bardzo ograniczony czas, jaki PIP otrzymała na ustosunkowanie się do projektu ustawy przedstawiam poniżej szacunkowe, bardzo wstępne wyliczenia związane tylko z zapewnieniem odpowiedniej kadry inspektorów pracy:

Szacunkowe koszty zatrudnienia dodatkowych osób w Państwowej Inspekcji Pracy w 2018 r.:

	średni roczny wydatek na 1 etat	średni roczny wydatek na 59 nowych etatów
roczne wynagrodzenie wraz z pochodnymi	79 171	4 671 107
pochodne od wynagrodzeń (ZUS 17,19% + FP 2,45%)	15 549	917 405
roczna wysokość czynszu za wynajem dodatkowej powierzchni biurowej wraz z kosztami usług porządkowych i ochrony	6 052	357 064
roczna wysokość dodatkowych opłat komunalnych	1 187	70 016
roczne wydatki na delegacje służbowe	3 404	200 811
roczne wydatki na usługi telekomunikacyjne	267	15 758
wydatki na badania lekarskie wstępne	308	18 172
ekwiwalenty za pranie i używanie odzieży roboczej	309	18 231
roczne wydatki na materiały biurowe i kserograficzne	688	40 575
wyposażenie stanowiska pracy (laptop, meble itp.)	6 000	354 000
całkowity koszt aplikacji na 1 uczestnika wg OSPIP	64 000	3 776 000
odpis ZFŚS na 1 etat	1 185	69 915
RAZEM	178 120	10 509 055

W powyższym wyliczeniu zawarto absolutnie minimalną konieczność posiadania jednego wykwalifikowanego inspektora pracy w jednostce terenowej PIP (42 oddziały terenowe, 16 Okręgowych Inspektoratów Pracy i 1 Główny Inspektorat Pracy). Przedstawione wyliczenie nie zawiera kosztów zorganizowania laboratorium/ów pomiarowego/ych lub ewentualnego zlecenia przeprowadzenia badań emisji spalin do podmiotów zewnętrznych.

Podkreślenia wymaga również fakt, że przed podjęciem działań kontrolnych przyszła kadra inspektorska musi odbyć roczną aplikację inspektorską, zakończoną egzaminem państwowym, potwierdzającym uprawnienia kontrolne. Poprzedzone to musi zostać procesem rekrutacyjnym z naboru z wolnego rynku. Oznacza to, że inspektorzy pracy przygotowani do realizacji nowego zadania będą w stanie podjąć czynności kontrolne w zakładach pracy najwcześniej od 1 stycznia 2019 r.

Uwzględniając powyższe jeszcze raz należy podkreślić, że bez otrzymania dodatkowych środków budżetowych zrealizowanie nowego zadania, przewidzianego projektem ustawy o *systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach*, będzie praktycznie niemożliwe.

Łaur Wyrany Branke
Roman Giedroż